

NOTĂ DE ARGUMENTARE

a respingerii deciziei Universității Libere Internaționale de a conferi titlul științific de doctor în științe economice doamnei **ROMAN Ana-Maria**, în urma susținerii tezei „Finanțele publice în sistemul de reglare a asigurărilor sociale în România”, *specialitatea 522.01. Finanțe*, la data de 06 septembrie 2024

Decizia de respingere a deciziei se bazează pe rezultatele examinării tezei de doctor în științe economice a dnei ROMAN Ana-Maria în cadrul ședințelor Comisiei de experți în științe economice, sociologie, media și comunicare a ANACEC din 27.03.2025 și 06.05.2025, la care au fost prezentate și discutate evaluările efectuate de către experții desemnați. Ca urmare au fost formulate următoarele obiecții la conținutul tezei:

Există un dezacord pronunțat dintre ipoteza de cercetare, scopul principal al cercetării, obiectivele acesteia, valoarea aplicativă a tezei, noutatea și originalitatea lucrării.

Scopul cercetării nu este reușit formulat. În consecință, obiectivele specifice formulate de autoare depășesc aria scopului cercetării.

Formularea mai multor categorii de **obiective** (specifice, principale și secundare) generează confuzie (pag. 16).

Ipoteza de cercetare este formulată necorespunzător. Din acest motiv, în teza de doctorat ipoteza de cercetare rămâne nevalidată. Aspectul legat de gestiunea finanțelor publice nu este deloc explorat de autoare în lucrarea sa de doctorat.

Valoarea aplicativă a tezei nu este reușit dezvoltată.

Elementele 2-5 din **noutatea științifică** sunt mai degrabă elemente ale metodologiei aplicate. S-ar impune reformularea acestora

Gradul de studiere a temei de cercetare nu este reușit argumentat. În acest compartiment autoarea indică mai degrabă lucrările pe care și-a fundamentat lucrarea. Ceea ce este altceva decât argumentarea gradului de studiere a temei de cercetare. Mai mult ca atât, practic lipsesc referințe la lucrări recente, ceea ce limitează actualitatea și relevanța concluziilor formulate în contextul evoluțiilor recente din domeniu. Autoarea nu abordează contribuția diferitelor centre de cercetare internaționale și naționale care realizează cercetări la tema tezei.

Textul de la pagina 15 – analiza a arătat că sunt indicați în calitate de specialiști în domeniul tezei persoane care nu au lucrări în domeniu; sunt indicate lucrări care nu au putut fi identificate după datele Camerei Naționale a Cărții și din sursele în Acces deschis, este indicată o editură care nu există, sunt indicate lucrări care nu sunt descrise la bibliografie etc.:

– „În Republica Moldova, autorii, precum: Tatiana Melnic, Valeriu Prohnițchi și Olga Găgăuz, au contribuit la dezvoltarea analizelor privind sistemele de asigurări sociale, însă tehnici econometrice mai avansate ar fi oferit o evaluare mai precisă a eficienței programelor sociale.” A fost identificat un autor Tatiana Melnic, dar lucrările ei sunt în științe ale educației (vezi - https://ibn.idsi.md/author_articles/109860). În bibliografia tezei sunt indicate următoarele surse:

157. MELNIC, T. Analiza sistemului de asigurări sociale în Republica Moldova. Chișinău: Universul Juridic. 2021, 210 p. ISBN 978-9975-3036-8-0 – editura „Universul Juridic” este în România, ISBN-ul indicat nu a putut fi identificat pe pagina web a Camerei Naționale a Cărții etc.

158. MELNIC, T. Sustenabilitatea sistemului de asigurări sociale în Republica Moldova. Chișinău: Universitas. 2022, 198 p. ISBN 978-9975-60-441-9 – editura „Universul Juridic” este în România, ISBN-ul indicat nu a putut fi identificate pe pagina web a Camerei Naționale a Cărții, lucrarea nu a putut fi găsită în Acces deschis.

Autorii Valeriu Prohnițchi și Olga Găgăuz au lucrări științifice în domeniul economiei, însă la bibliografie este indicată următoarea lucrare comună:

194. PROHNIȚCHI, V., & GĂGĂUZ, O. Analiza sistemelor de asigurări sociale de stat în Republica Moldova. Chișinău: Universul Juridic. 2020, 215 p. ISBN: 978-9975-60-443-3 – în urma analizei lucrărilor autorilor indicați nu am găsit o astfel de lucrare (deși au în comun alte lucrări), editura „Universul Juridic” este în România, ISBN-ul indicat nu a putut fi identificat pe pagina web a Camerei Naționale a Cărții, lucrarea nu a putut fi găsită în Acces deschis.

– „În Republica Moldova, pe lângă autorii menționați, autorii de renume precum Ion Cemîrtan și Victor Juc, au adus contribuții semnificative în domeniul dezvoltării economice și sociale, în special în analiza indicatorilor macroeconomici și în evaluarea sistemelor de protecție socială”. Nu a fost identificat un autor Ion Cemîrtan cu lucrări științifice (nu este nicio lucrare indicată a acestui autor nici în bibliografia tezei). Există autorul Victor Juc, dar domeniul lui de interese științifice este altul (vezi https://ibn.idsi.md/ro/author_articles/11352). În bibliografia tezei este indicată următoarea sursă: 21. BELOSTECINIC, G. BUDIANACHI, D., JUC, V., STRATAN, A., & NEGRUȚA, V. Finanțele publice în Republica Moldova: Provocări și soluții. Chișinău: Universul Juridic. 2021, 280 p. ISBN 978-9975-60-442-6 – la autorii indicați nu a fost găsită așa lucrare, editura „Universul Juridic” este în România, ISBN-ul indicat nu a putut fi identificat pe pagina web a Camerei Naționale a Cărții, lucrarea nu a putut fi găsită în Acces deschis.

– „De asemenea, Andrei Stratan și Lidia Găină au avut un impact important asupra înțelegerii mecanismelor de funcționare a asigurărilor sociale și a politicilor de dezvoltare regională”. A fost identificat un autor Andrei Stratan, articolul căruia se referă la alt subiect (vezi - https://ibn.idsi.md/en/author_articles/26415), în bibliografia tezei fiind indicată următoarea sursă: 21. BELOSTECINIC, G. BUDIANACHI, D., JUC, V., STRATAN, A., & NEGRUȚA, V. Finanțele publice în Republica Moldova: Provocări și soluții. Chișinău: Universul Juridic. 2021, 280 p. ISBN 978-9975-60-442-6 – la autorii indicați nu a fost găsită așa lucrare, editura „Universul Juridic” este în România, ISBN-ul indicat a putut fi identificat pe pagina web a Camerei Naționale a Cărții, lucrarea nu a putut fi găsită în Acces deschis. Nu a fost identificat un autor Lidia Găină cu lucrări în domeniu, iar la bibliografie nu este nicio lucrare a acestui autor.

Aceste exemple indică asupra fabricării surselor bibliografice și sugerează utilizarea IA pentru generarea textului.

Noutatea și originalitatea lucrării - anumite aspecte contextuale mai largi ar fi putut beneficia de o explorare mai aprofundată. Printre acestea se numără impactul emigrației masive din România asupra bazei de contribuabili, inegalitățile de gen în sistemul de pensii, analiza insuficientă a Pilonului IV (pensii ocupaționale), precum și contextul politic care influențează deciziile în domeniul asigurărilor sociale. Aceste aspecte reprezintă oportunități pentru cercetări viitoare și completări ale perspectivei oferite de lucrare.

Suportul metodologic al lucrării – o problemă semnificativă în metodologia lucrării constă în referințele bibliografice problematice ale autorilor citate la pagina 15. O situație similară apare și la pagina 43, unde doctoranda menționează diverși autori importanți din Cehia, Polonia, Ungaria și Bulgaria care au scris despre asigurările sociale, dar nu se stabilește o legătură clară între opera acestora și impactul lor, mai mult decât atât unii fiind greu de a fi regăsiți chiar și în mediul online, de ex. László Hubby și Gábor Galasi. Acest aspect ridică semne de întrebare privind rigurozitatea fundamentării teoretice a lucrării.

- Carențe prezintă și analiza asigurărilor sociale. Autorul dedică un spațiu considerabil (aproximativ 7 paragrafe, la pagina 29-30) citând și dezvoltând definițiile care se referă la asigurări în sens general, fără a face o deosebire logică între asigurările comerciale și cele sociale, deși acestea au natură și mecanisme de funcționare fundamental diferite. După care definește sistemul asigurărilor sociale din România, lipsind o construcție teoretică coerentă necesară pentru analiza comparativă propusă.

- La pagina 48, în Tabelul 1.5, se prezintă concluzia că toate cele cinci țări au „*Subvenționare funcțională*” și „*se impun noi reforme*”, dar nu se oferă criterii clare de evaluare. Deși există o analiză a sistemelor, nu sunt prezentate explicit criteriile care duc la clasificarea "subvenționării funcționale" sau necesitatea de "noi reforme".

- Limitări prezintă și chestionarul utilizat pentru cercetarea sociologică care a fost distribuit online prin Facebook în grupuri de discuții specifice, pentru o perioadă foarte scurtă (5 zile), incluzând doar 57 de respondenți validați, cu formularea limitativă a întrebărilor (doar cu răspunsuri Da/Nu) și o metodă nereprezentativă de selecție a participanților. De aceea, rezultatele obținute cu greu pot fi considerate valabile pentru fundamentarea unor politici publice naționale privind sistemul de pensii. Pentru un subiect care afectează milioane de români, acest eșantion este insuficient pentru a asigura reprezentativitatea statistică, un număr extrem de mic pentru a formula politici publice la nivel național privind sistemul de pensii.

- Pentru o teză de doctorat perioada de analiză de 3 ani este mult prea restrânsă (de ex., p. 56-58).

Relevanța științifică a rezultatelor – deși definiția propusă de autor pentru finanțele publice integrează elemente contemporane relevante precum adaptabilitatea la schimbările economice și tehnologice, sustenabilitatea și dimensiunea globală a finanțelor publice, afirmația că aceasta este "*mai cuprinzătoare*" decât alte definiții existente nu este susținută de o argumentare metodică și comparativă explicită în raport cu literatura de specialitate citată.

- Pe parcursul lucrării găsim și alte concluzii nefundamentate sau insuficient explicate, la pagina 32 autorul definește ce sunt asigurările sociale: „*Asigurările sociale reprezintă un mecanism... asigurând stabilitatea și echitatea socială*”, fără a explica concret cum acestea asigură „*stabilitatea și echitatea socială*”, iar afirmația de la pagina 49 că "*Polonia este mai avansată în implementarea reformelor*" nu este suficient fundamentată cu date concrete sau indicatori comparativi care să demonstreze clar de ce Polonia este considerată mai avansată în implementarea reformelor față de celelalte țări.

- La fel și concluziile și recomandările de politici elaborate pe baza chestionarului cu greu pot fi considerate relevante la nivel național. Utilizarea unui eșantion atât de mic, metodologia elaborării și efectuării chestionarului compromite fundamentul empiric al cercetării și face ca orice generalizare sau recomandare de politici publice derivată din aceste date să fie slab fundamentată științific și potențial înșelătoare pentru decidenții politici.

- O altă concluzie similară apare la pagina 178: „*Modelele exponențiale și parabolice s-au dovedit cele mai eficiente pentru captarea tendințelor de creștere ale pensiei medii*” - această afirmație ar necesita o comparație mai riguroasă între diferite modele statistice, iar la pagina 123 mai găsim un exemplu de afirmație generală: „*Implementarea tehnologiei poate reduce birocrăția și poate aduce transparență în gestionarea fondurilor*”, formulată vag, fără a explica concret mecanismele prin care tehnologia ar îmbunătăți sistemul.

- În calitate de contribuție științifică a autoarei menționăm subcapitolul 3.2 al tezei de doctorat, deși elaborarea unor modele econometrice pe un segment temporal de 8 ani 2016-2023 nu este suficientă.

Redactarea tezei prezintă unele inconsecvențe care afectează fluenta și coerența textului. Pe parcursul lucrării există pasaje cu structură incompletă, precum alineatul despre „*sarcina sectorului financiar*” de la p.20, paragraf 5, unde un citat nu este integrat adecvat în structura logică a frazei. Similar, la p.28 apare brusc citatul despre tehnologiile digitale în asigurări, fără o tranziție corespunzătoare după descrierea sistemului financiar, creând discontinuități în argumentare. La pagina 34-35, se trece brusc de la descrierea conceptului de securitate socială la modelele Bismarck și Beveridge, fără o tranziție adecvată. Persistă și unele erori de redactare, cum ar fi

afirmația incompletă de la pagina 37: „*Primele forme de protecție socială au încă din secolul al XVIII-lea*”, unde lipsește probabil verbul „apărut”.

Respectarea eticii și deontologiei profesionale – se constată inconsecvențe în respectarea riguroasă a normelor de citare academică. Pe parcursul lucrării există afirmații factuale fără citarea surselor, de exemplu la pagina 35, paragraful: „*Din cercetările științifice și examinarea statistică observăm că majoritatea țărilor alocă între 17% și 32% din PIB pentru sistemul de securitate socială. Acest fapt subliniază că nivelul de dezvoltare economică al unei țări joacă un rol esențial în susținerea și funcționarea sistemului de securitate socială*”. Datele statistice și concluziile bazate pe cercetări necesită referințe bibliografice pentru a respecta metodologia academică.

Cele mai grave abateri de la normele de bună conduită în cercetare din lucrare sunt cele semnalate la analiza conținutului pag. 15, care nu permit validarea tezei de doctorat ca lucrare științifică ce corespunde standardelor din domeniu.

Referințele bibliografice - frecvent, autoarea face referință la lucrări, preluând citate din acestea, fără a indica pagina concretă sau admite alte deficiențe, de ex.:

- Pag. 128, <https://www.bns.ro/images/Economiainformalasiimpactuleiasuprapieteimuncii.pdf> .
Lucrare de 169 pagini, nu este indicată pagina;
- Linkurile indicate sunt generale, nu conduc la verificarea informației / cifrelor, de ex. la pag. 57 (https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_227_2015.htm și pag. 60 (<https://mfinante.gov.ro/domenii/bugetul-de-stat/informatii-executie-bugetara>).